

Stavenski dom

Ste. 76

V Ljubljani, 2. aprila 1936

Leto 1.

Nemška vlada zahteva, da odstrani „pretirano človekoljubje o vojni“

Nemci so včeraj odgovorili

London, 2. aprila. Podrobnosti o nemških predlogih, ki jih je poslanik v Ribbentrop včeraj izročil britanskemu zunanjemu ministru Edenju so naslednje:

Nota, ki se z njo sporoča nemški odgovor, je zelo obsežna. Nemški predlogi vsebujejo 27 točk in se delijo na tri glavne dele. Prvi del obsega pravna razmišljanja in utemeljevanja, zakaj nemška vlada ne more pristati na spomenc drzav-podpisne lokarne pogodbe. Nemška vlada misli vrhu tega, da istočasni razgovori med zastopniki britanskega, francoskega in belgijskega generalnega štaba niso v skladu z razgovori, ki naj se vrše z Nemčijo. Dalje pravi nato, da je Francija že z versajsko pogodbo kršila Wilsonovih 14 točk, to je glavno pravno osnovo, na kateri je temeljilo premirje podpisano 18. novembra 1918. Nemška vlada misli, da bi morali razgovori za resnično doseg evropskega miru biti razdeljeni v tri glavne faze, in sicer:

1. Določitev, kakšni naj bodo razgovori.
2. Prvo razdobje konkretnih razgovorov za sporazum o varnosti Evrope.
3. Posebni razgovori o nekaterih vprašanjih, v prvi vrsti razgovori za zboljšanje gospodarskega razmerja med posameznimi državami, glade na to, da so gospodarske težkoče v znatni meri vzrok sedanjih težkih političnih razmer v Evropi.

Predlogi za prvo dobo

V spomenici g. Edenju, sta vidna tale dva predloga pa prvo dobo, ki jo predlog za pogajanja predvideva:

1. ta doba naj traja štiri mesece, medtem Francija, Belgija in Nemčija ne smejo izpreminjati sedanjega položaja na meji v Porenju;

2. imenovati je treba nevtralno komisijo, ki naj nadzira točno izvedbo te obveznosti.

Diplomatskemu sotrudniku Reuterja so pojasnili, da je vsaka opomba o utrjevalnih delih izostala, ker Nemčija med navedeno časno dobo štirih mesecev ne more zgraditi nobene utrdbe v Porenju.

Za drugo dobo plebiscit v Nemčiji

Drugi del nemških predlogov obsega 17 točk. V tem delu se v glavnem ponavljajo isti predlogi, ki jih je že navajala nemška spomenica 7. marca, kakor na pr. predlog o sklenitvi paktov o nenapadanju s Francijo, Belgijo in morda Holandijo za 25 let in s poročstvom Velike Britanije in Italije, predlog o letalskem paktu z zapadnimi državami, predlog o nenapadnem paktu z Litvo, predlog o nemški vrnitvi v DN v pričakovanju, da se v doglednem času uredi kolonialni problemi, problem odtrganja pakta DN od versajske pogodbe. Nemčija se obveže, da ne bo povečala svojih čet v Porenju, pod pogojem, da tudi Francija in Belgija ne bosta okrepili svojih čet v omsejnih pokrajinah proti Nemčiji.

Nato predlaga nemška ponudba, da se Francija in Nemčija obvežeta, da v svojem javnem pouku in svojem tisku ne bosta dovolili, da se

poslabšajo odnosi med Francijo in Nemčijo. Dalje predlag ustanovitev posebnega francosko-nemškega odbora v okviru DN, ki bi razpravljaj o vseh pritožbah, nanašajočih se na francosko-nemško razmerje. Nemčija predlaga, da naj se po možnosti v Franciji in v Nemčiji izvrši plebiscit, ki bi ratificiral sporazum o teh predlogih. Dalje predlaga Nemčija odbor treh članov, ki naj prouči razmere na meji med Nemčijo, Francijo in Belgijo, in sicer na obeh straneh meje. Ta odbor naj bi predlagal izpremembe vojaških razmer, ki vladajo na obeh straneh meje. Obe zainteresirani stranki, bi imeli pravico obrniti se do tega odbora v posameznih vprašanjih. Pri velikih izpremembah v vojni moči na tej ali oni strani, bi britanski in italijanski vojaški odposlanci imeli pravico izvesti preiskavo na kraju samem. Obe zainteresirani stranki se obvežeta, da bosta brez-pogojno odobrili zahteve odbora treh. Nemčija se obveže, da bo stopila v zvezo s svojimi vzh. sosedi, to je z Avstrijo, Češkoslovaško, Litvo in Poljsko. Nemčija predlaga, da se ustanovi za vse to posebno izvoljeno sodišče.

Prot s „pretiranim človekoljubjem“

V tretjem delu navaja nemška nota predlog o sklicanju mednarodne konference, ki bi ji bila naloga urediti vsa odprta vprašanja, ki ovirajo utrjevanje miru. V zvezi s tem predlaga za program te konference tudi razne ukrepe o pretiranem človekoljubju v vojni.

Hauptmannove senzacije še ni konec

Newyork, 2. aprila. AA. Havas poroča iz Trentona: Izvršitev smrtnih kazni nad Hauptmannom so odložili za 48 ur na zahtevo pristojne okrožne porote. Odločitev o tem je padla tako rekoč nekaj minut pred časom, ki je bil določen za izvršitev kazni. Omenjena porota je ves popoldan proučevala akte o bivšem odvetniku Pavlu Vendelu, ki je bil svojčas priznan, da je ubil Lindberghovega otroka, pozneje pa je spremenil svojo izjavo. Upravnik kaznilnice Dinberling, ki bi moral vse pripraviti za izvršitev smrtnih kazni, izjavlja, da je v poslednjem trenutku dobil akt, da se izvršitev kazni odloži z motivacijo, da je pristojna porota odkrila v vsej zadevi nove momente, katere je treba pred izvršitvijo proučiti. Na vprašanje častikarjev, če bo smrtna kazen v četrtke zvečer gotovo izvršena, je Dinberling rekel, da ne more prav nič odgovoriti na to vprašanje. Največjo senzacijo pa je izzvala izjava Hofmanna, guvernerja države New Jersey, ki je rekel, da je upravnik kazenskega zavoda Dinberling postopal brez njegove vednosti in soglasnosti, ko je odložil izvršitev smrtnih kazni na zahtevo okrožne porote. V nekaterih krogih, kjer so prepričani, da je Hauptmann resnično kriv izjavljajo, da se sedaj, ko so izčrpana vsa zakonska sredstva, uvejajo različni dramatični preokreti, da bi tako Hauptmannu resili glavo. Guverner Hofmann je odložil za 30 dni izvršitev smrtnih kazni nad Hauptmannom.

Newyork, 2. aprila. AA. DNB poroča iz Trentona: Hauptmann je včeraj poslal guvernerju Hofmannu pismo in to pismo je vodja guvernerjevega kabinetu snovi izročil javnosti. Pismo je sestavljeno v zelo ganljivih besedah. Hauptmann prosi v imenu svoje žene in v imenu svojega malega otroka še enkrat Hofmanna, da naj mu izprosi pomilostitev in prepričuje guvernerja tudi ob tej priliki, da je popolnoma nedolžen, kar se kaže umora Lindberghovega otroka. Nato govori Hauptmann v svojem pismu o izredni vlogi, ki jo je v celi zadevi igral dr. Condon na podlagi tega pravi Hauptmann, da še ni popolnoma razsvetljen ves slučaj.

Trenton, 2. aprila. m. Upravnik kaznilnice Tomberling je izjavil, da bo Hauptmann usmrčen v petek ob 20. uri lokalnega časa.

Italijani tožijo Francoze

Haag, 2. aprila. AA. Italijanska vlada je vložila pred stalnim mednarodnim sodiščem tožbo zoper francosko vlado zaradi spora, nastalega med obema vladama, z ukrepi pri raziskovanju in eksploataciji fosfata v Maroku, bodisi s strani uprave gozdov in rudnikov v Maroku, bodisi po oblaštvu in naposled po francoski vladi, kol državi, ki ima nad Marokom protektorat. Po italijanski toži so ti ukrepi v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi Maroka in Francije, kakor jih navaja splošni dokument, objavljen na konferenci v Algeirisu leta 1906 in francosko-nemška pogodba leta 1911, pogodba, ki ji je pristopila tudi italijanska vlada. Naknadno storjeni ukrepi se po sodbi italijanske vlade ne skladajo z mednarodnimi obveznostmi po katerih morata Maroko in francoska vlada spoštovati pravice, ki gredo italijanskim družbam.

Hitlerjevske aprilске šale

Dunaj, 2. aprila. AA. Včeraj so krožili na Dunaju glasovi o namerah nemških napadalnih oddelkov, da v 24 tovrnih avtomobilih prepelejo iz Nemčije v Avstrijo dve skupini „napadalcev“, baje že zbranih na tromeji med Nemčijo, Češkoslovaško in Avstrijo. Toda še včeraj je prišlo poluradno poročilo, ki ugotavlja, da so ti glasovi neresnični, vendar pa na meji prav „tako budno“ kakor prej zasledujejo vsako gibanje. Podoben demanti je izdalo tudi ministrstvo za narodno obrambo v Pragi. Tudi češkoslovaške vojaške oblasti so namreč dobile poročilo, da so bili ti tovrni avtomobili zbrani od 27. do 28. marca na tromeji na bavarski strani, da prekoračijo češkoslovaška tla in vpadajo v Avstrijo. Tudi v avstrijskih uradnih krogih trde v zvezi s temi glasovi, ki so prišli iz inozemstva, da niso opazili ničesar nepravilnega in sumljivega.

Švicarsko obrambno posojilo

Bern, 2. aprila. AA. (DNB). Da bi skrajni primerna finančna sredstva za narodno obrambo bo zvezni svet v ponedeljek razpisal posojilo v znesku sto milijonov švicarskih frankov. Obrestna mera bo nizka. Švicarsko težko topništvo bo povečano za 12 novih in težkih baterij, obenem pa modernizirana tudi obramba proti letalskim napadom.

Komunisti na Poljskem

Varšava, 1. aprila. AA. (DNB). Policija je aretirala okoli 60 komunističnih prvakov. V bližini Varšave, so oblasti odkrila skrivnostno komunistično škarno; pri tej priliki je policija zaplenila mnogo komunističnega propagandnega gradiva. Zaplenila je tudi blagajno komunistične stranke. Med aretiranci so tudi člani osrednjega odbora komunistične stranke iz Varšave. Aretiranci so večji židje.

Drobne

Budimpešta, 2. aprila. Vodja opozicijske stranke malih kmetov Tybor Eckhard je imel včeraj tukaj predavanje, v katerem je ostro kritiziral zunanjo politiko Madjarske. V tem oziru je izjavil, da je za Madjarsko kompromis v Podonavju edina rešitev. Zato je sedaj zadnji obenem pa tudi psihološki trenutek.

Ankara, 2. aprila. m. Tukajšnji politični krogi mislijo, da bo na predstojećem sestanku sveta držav balkanskega sporazuma prišlo na dnevni red tudi vprašanje in pogajanja za sodelovanje generalnih štabov teh držav. Na ta način bi se ustvaril enoten nastop držav Balkanskega sporazuma v vseh mednarodnih vojaških vprašanjih, ki se tičejo držav članic Balkanskega sporazuma.

Neodne posledice italijanske zmage pred Auso

Pot v Adis Abebo odprta

Rim, 2. aprila. Poročilo št. 171. pravi: Na področju jezera Ašangi v smeri proti Kvoramu se je včeraj 31. marca vršila velika bitka. Vojska abesinskega cesarja z vsjo gardo, oborožena z modernim orožjem vseh vrst, je napadla naše postojanke južno od Majcena. Bitka se je končala s popolno zmago italijanskega orožja. Abesinski napadi so trajali od 6 zjutraj do 18 zvečer in so bili izvedeni deloma frontalno, deloma ob bokih. Ti napadi so bili odbiti. Naše čete so prešle v protinapad in poglone sovražnika v beg. Sovražnik beži po dolini Mekana. Naši topovi in letala ga neprestano obstreljujejo. Abesinski cesar je osebno vodil svoje čete k napadu. Med njimi je tudi veliko število nižjih poveljnikov. Vojni plen je ogromen. Naše žrtve znašajo 12 oficirjev mrtvih, 44 ranjenih, nacionalnih vojakov je padlo 51, ranjenih je 152, eritrejskih je ranjenih in padlih okrog 800. Naša letala so posegla zelo učinkovito v potek bitke. Po pričevanju ujetnikov je poseglo v boj

okrog 20.000 Abesincev pod osebnim vodstvom cesarja, ki je osebno vodil napad na naše levo krilo. — Na zapadnem bojišču so naše čete prodrele južno od Adis Remosa. Prebivalstvo jih povsod pozdravlja. Našem poveljstvu v Adi Remosu so se prijavili malone vsi poglavarji pokrajine Uolkaid. Na somalskem bojišču so naša letala obstreljevala sovražne kolone južno od Dagaburja.

Sedem tisoč mrtvih

Džibuti, 2. aprila. o. Pri včerajšnji bitki ob jezuru Ašangi so bile abesinske čete poražene v takem obsegu kakor še nikdar. Po površnem pregledu se da ugotoviti, da znašajo abesinske izgube 7 tisoč mož. Poleg neštevilnih ujetnikov lahko trdimo, da je bila ujeta skoraj vsa abesinska armada. Kljub temu, da je v tem boju poveljeval sam abesinski cesar osebno, niso mogli abesinski vojniki doseči proti italijanskemu orožju in proti italijan-

ski organizaciji ničesar. Stokovnjaški krogi smatrajo, da je ta bitka prvi korak k končni rešitvi abesinskega vprašanja v takem smislu, kakor si to žamisljajo Italijani. S tem uspehom je Italijanom pot v osrčje Abesinije odprta.

Rdeči križ beži

Džibuti, 2. aprila. o. Egipčovski princ Izmail Daud, je zaradi neprimlik, ki jih je abesinska vlada prizadevala odposlancem egipčovega Rdečega križa na frontah, odstopil. Princ je bil vodja vseh egipčevskih ambulanc v Abesiniji. Takoj po odstopu je odpotoval iz Abesinije v Egipt. Pri svojem odhodu je izjavil častnikarjem, da se v takih razmerah, kakršne so v Abesiniji, sploh ne da delati, ker so odposlanci Rdečega križa izpostavljeni ne le sovražnim napadom iz zraka in s kopnega, temveč se morajo neprestano bati, da jih ne pobijejo in oropajo abesinske čete same.

pohodom proti Tansigbaultuku. Po najnovejših vesteh so se japonsko-mandžurski oddelki že približali Tamsuku, ki je 45 km oddaljeno od meje in ki se nahaja na ozemlju republike Zunanje Mongolije. Ko so mongolske obmejne straže dobile ojačenje, so začele s protinapadom. Posrečilo se jim je, da so zopet poglani japonsko-mandžurske oddelke od Adigdolona. Borba med obema stražama še traja.

Čehoslovaška za svojo obrambo

Praga, 2. aprila. AA. ČTK poroča: Vojaški odbor parlamenta je začel s prenosom zakona o narodni obrambi. Bil je navzoč tudi minister narodne obrambe Mahnik, ki je rekel, da mora ta zakonski načrt postaviti solidne temelje za obrambo države. Ta zakon predvideva vse potrebno za vse okoliščine. Bodoča vojna bo vojna cele domovine z vsem prebivalstvom in se je zato treba pravočasno oborožiti in pripraviti na vojno. Treba je tudi preskrbeti vse za prehrano in oskrbo prebivalstva. Industrija mora biti preustrojena tako, da lahko razvije svojo največjo delavnost in da lahko nemoteno deluje v kritičnih trenutkih. Razdeliti je treba pravočasno poljedelske prideleke, pa tudi industrijske prideleke je treba pravilno usmerjati. Posebno je treba izvesti vse mere v družvenem in gospodarskem oziru in življenju. Kar se

stori za narodno obrambo, mora imeti enake pravne obveze za vse. Sistematična priprava za obrambo domovine bo odklonila nevarnost neprijateljskega napada.

Praga, 2. aprila. m. Sklep avstrijske vlade o uvedbi splošne vojaške dolžnosti je izzval tukaj veliko pozornost. Uradni krogi so sedaj še rezervirani ter poudarjajo samo, da Češkoslovaški ni vseno, če hoče Avstrija na ta način kršiti določbe St. Germainse pogodbe. Te enostranske odpovedi mednarodnih pogodb Češka ne bo mogla vzeti na znanje. »Prager Abendblatt« poroča v svoji sinočnji izdaji, da bo Češka v sporazumu s svojimi zavezniki in prijateljskimi državami podzvela vse potrebne korake proti izvršenemu cinu Avstrije, ki je enostavno stavilo iz veljave določila mirovnih pogodb.

Sovjeti predlagajo Japoncem

Berlin, 2. aprila. AA. DNB poroča iz Moskve: Pomočnik komisarja za zunanje zadeve Stomonjakov je sporočil japonskemu poslaniku Ohti odgovor sovjetske vlade na predlog japonske vlade z dne 16. marca o ustanovitvi posebnega odbora za ponovno utrjevanje meja med Mandžurijo in Sovjetsko Unijo in odbora za likvidiranje obmejnih sporov v tej pokrajini. Stomonjakov je izjavil japonskemu poslaniku, da pripisuje sovjetska vlada velik pomen utrditvi miru ne samo v odseku jezera Hanka do reke Tumina, temveč tudi v vseh drugih odsekih sovjetsko-rusko-mandžurske meje. Sovjetska vlada misli, da je treba ustanoviti odbor za obmejna nesoglasja tudi na mongolsko-mandžurski meji.

Poslanik Ohta je ponovno poudaril, da japonska vlada ne nasprotuje razširjenju pristojnosti obmejnih odborov na celotno rusko-mandžursko mejo. Japonska vlada tudi nima ničesar proti temu, da se njen predlog od 16. marca razširi tudi na vprašanja mongolsko-mandžurske meje, toda japonski vladi je bilo težko o tem vprašanju voditi razgovore s sovjetsko vlado, ker ji ni znano, v kakšnem razmerju je Sovjetska unija nasproti Zunanji Mongoliji.

Stomonjakov je odgovoril, da je že 21. februarja sporočil poslaniku, da je Sovjetska Unija prevzela obveznost, da bo pomagala Zunanji Mongoliji, če jo katera druga država napade. Ta obveznost obstoji dejansko že od leta 1921, ko sta Sovjetska Unija in Zunanja Mongolija v obrambi pred skupnim napadom svojih tal sklenili dogovor o vzajemni pomoči. To ustno obvezo sta potrdili s pisanim dogovorom, podpisanim 13. marca 1936.

Dogodki na Dalj. Vzhodu

Pariz, 2. aprila. AA. Havas poroča iz Moskve: Uradno objavljajo, da je sovjetski veleposlanik v Tokiu Jurenjev obiskal pomočnika japonskega zunanjega ministra in protestiral pri njem v imenu svoje vlade, ker so japonske oblasti pridržale v luki Aomori sovjetske parnike »Stučan« in »Dvinov«. Jurenjev je opozoril pomočnika zunanjega ministra, da japonske oblasti zadržujejo omenjene parnike že 10 dni. Na ta način je bila povzročena precejšnja škoda sovjetski trgovini.

Berlin, 2. aprila. AA. DNB poroča: Na mandžursko-mongolski meji je ponovno prišlo do tež-

Uspeh sankcij

Rim, 2. aprila. b. Podtajnnik za korporacije Lantini je v italijanskem senatu podal obračun glede vpliva sankcij na italijansko gospodarsko življenje. Po teh njegovih podatkih ni italijanska trgovinska bilanca v letu 1935 popolnoma nič slabša od bilance prejšnjih let. V italijanski narodni industriji, ki so jo sankcije nehoti poživile, je vlada izdala 140 novih dovoljenj za industrijske naprave večjega obsega. 261 industrijskih podjetij, zlasti iz področja kovinske in živilske industrije, je svoje obrate povečalo. Število delavcev, organiziranih v fašistovskih sindikatih, znaša trenutno 6.675.538 članov.

Malta, 2. aprila. AA. (Havas). Danes je izšla vladna naredba, ki odreja za gotova predavanja na vseučilišču na Malti angleški predavalni jezik. To velja zlasti za predavanja na medicinski fakulteti.

Belgijska vojska

Dasi je Belgija razmeroma majhna država — meri 30.440 km² in ima 8.06 milijona ljudi — vendar se prav sedaj, ko se svet vsepoševsod pripravljala na ponoven krvav spopad, da popravi meje, ki so jih začrtale mirovne pogodbe, vidi, da glede vojaštva ne stoji na zadnjem mestu med modernimi državami. To velja glede števila vojakov, ki jih vsak čas lahko postavi v popolno bojno opremo na bojišče, pa tudi glede bojnih sredstev, s katerimi razpolaga.

Danes v mirnem času je v Belgiji sedem pehotnih divizij, med katerimi je eni poverjena naloga, da varuje državno mejo pred sosedi Nemci, ki so jim morda edini nevarni ob današnjih razmerah. Konjenica šteje v mirnem času v celoti dve diviziji. V vojni pa more postaviti Belgija na noge 12 pehotnih divizij, oddelek ardenskih lovcev ter dve konjeniški diviziji. V celoti bi bilo tako pod orožjem do 600.000 mož.

Nove puške, novi topovi!

Glede orožja, ki ga nosi belgijski vojak, in glede motorizacije je Belgija v zadnjem času zelo napredovala, tako da vzbuja pozornost tudi po številu močnejših narodov. Pehota je dobila nove puške z novimi naboji, razpolaga pa tudi z novim metalcem granat, ki postajajo, nam se zdi, najučinkovitejše sredstvo za razbijanje sovražnikovih postojank. Artilerija je dobila strojne puške, katerih kaliber znaša 7,5 cm, in ki nesejo na velike daljave. Težka artilerija je posebno ponosna na svoje topove kalibra 12 cm, ki zelo učinkovito delujejo na daljavo 18 km. S tem orožjem bi n. pr. pri nas z lahkoto bombardirali s škofjeloskih hribov Ljubljano. Na vsak pehotni polk pride približno ena baterija obrambnih oklopnih avtomobilov in tankov, od katerih ima vsak po osem 4,5 centimetrskih strojnih pušk. Kako velik pomen in učinek ima to rožje, se lahko vidi že iz strahu, s katerim je bila ugotovljena njihova pojava. Motorizira se polagoma vsa težka artilerija, ki v celoti šteje tri polke. Vsaka konjeniška divizija ima tri konjeniške polke, poleg tega pa je vsakemu pridružen še bataljon kolesarjev itd. Štirje konjeniški polki so tudi deloma motorizirani, enako tudi konjeniška artilerija.

Belgija se je prav dobro pripravila tudi za napade iz zraka. Letal je v Belgiji, ki je prav za prav precej majhna država, nad 700, vsa pa so prvovrstna. Število letalcev se je povečalo od dveh na tri polke.

Voini proračun dokazuje...

Za tako oboroževanje je seveda treba žrtvovati tudi precej denarja. Ker države danes kar lekmujejo v oboroževanju, je popolnoma razumljivo, zakaj proračuni vojnih ministrstev v vseh državah vsako leto bolj naraščajo. Tudi Belgija noče zaostati. Povišala je svoj redni proračun za vojno ministrstvo z ozirom na prejšnje leto za nič manj kot 119 milijonov, tako, da sedaj znaša lepo vsoto 886 milijonov frankov, kar bi se po naše reklo 2 in pol milijardi Din. Če upoštevamo, da je evropska Belgija približno 8 krat manjša po svojem obsegu, in da ima le nekaj več kot polovico toliko prebivalstva kakor Jugoslavija, potem šele lahko pravilno precenimo njeno vojaško pripravljenost in si tako tudi lahko razložimo, kakšna

vsota je to, ki stoji vsako leto v proračunu belgijskega vojnega ministrstva. Ta proračun je za približno 200 milijonov Din večji od jugoslovanskega, čeprav je vsega našega prebivalstva nad 14 milijonov in lahko postavimo pod orožje mnogo več ljudi, kakor pa to zmore Belgija. Kdo si upa še podvomiti, da Belgija ni dobro pripravljena za vojno, ko vendar žrtvuje tolike vsote v ta namen! Poleg tega pa se vse njeno pripravljenost na vojno giblje okoli sredstev, ki naj ji služijo izključno le v obrambo, saj menda nihče ne misli, da namerava Belgija — ta mala država — koga napadati.

Vse na nemško mejo!

Ta denar je povečini namenjen za utrjevalna dela ob vzhodni belgijski meji proti Nemčiji. Nemci pa se zgražajo nad tem, zakaj Belgija gradi ravno proti njim tako močan obrambni zid, ko na drugi strani na belgijsko-francoski meji ni skoro nobenega vojaka. In, kljub temu — tako pravijo Nemci — so vsa dela, ki jih je predvideval obrambni sistem, katerega je predlagal leta 1931 belgijski vojni minister, že v celoti končana, še vedno mečejo Belgijci milijone in milijone za utrdbe, ki jih grade ob nemški meji.

Vojakov premalo, ne orožja preveč!

Glavna skrb Belgije pa je danes v tem, kje bo dobila toliko vojaštva, da bo mogla držati vse svoje obmejne postojanke. Kljub težkim gospo-

Z mandžurske meje: Japonske čete se utrjujejo

darskim razmeram vodijo živahno agitacijo za povečanje števila belgijske vojske. Na eni strani skušajo to doseči s tem, da podaljšajo vojakom službeno dobo. Namesto dosedanje službene dobe, ki traja 8, 12 ali 13 mesecev, naj bi se vpejala doba 12 do 18 mesecev, to pa radi dejstva, ker drugače nima armada nikdar popolnoma izučenega letnika za takojšnjo razpolago. V tem smislu

mnenja, da bi število vsako leto vpoklicanih novincev lahko naraslo na 62.000, poklicati pa bi seveda morali vse, ki so za to službo obvezni po zakonu. Ta vojaška reforma sega do največjih podrobnosti. Nanaša se tudi na to, koliko časa mora vsak vojak vaditi v orožju, v izvrševanju posebnih vojaških dolžnosti in podobno. Do sedaj je bilo predvidenih n. pr. po dvoje večjih vojaških orožnih vaj za rezerviste. Padel pa je že predlog, naj bodo te vaje samo enkrat, a naj trajajo 15 dni nepretrgoma, to pa zato, da bi mogli vsako leto od vseh 6 rezervnih divizij sestaviti vsaj po dve.

„Napad na nemško miroljubnost...“

Toda vse to mrzlično oboroževanje belgijske vojske, njene reforme itd. Nemci razlagajo na popolnoma drugačen način. Tu zadaj se skriva čisto nekaj drugega, tako pravijo. Ne gre za to, kar je belgijski guverner province Luxemburg lanske leto vzkliknil: »Naj vedo tam na drugi strani Rena, da smo pripravljeni braniti vsako ped svoje zemlje!«. Ne, zajec tiči v drugem grmu. Belgija bo poslala ob prvem resnem spopadu med Francijo in Nemčijo vse svoje vojaštvo na mejo in njihovi kanoni bodo ogrožali lahko iz mesta Forts Eben Emaela nemški Achen. Tako lahko sčiti Belgijci Francoze, ko bodo mirno korakali daleč v notranjost nemških dežel. Medtem ko se je Nizozemska izrekla, da bo v slučaju spopada med sedmi ostala nevtralna, pravijo Nemci, da Belgija in Francija kujeta skupne načrte, da naskočita nemško miroljubnost.

Hrup delajo samo tuji otroci, domači nam igrajo na ušesa

V Costilli v Braziliji so otvorili dom nemške narodnosocialistične stranke in ga posvetili umorjenemu švicarskemu voditelju hitlerjevcev Gütloffu

Zaslужil je srebrno — lobanjo!

Pred kazenskim sodiščem v Floridsdorfu se je pred kratkim moral zagovarjati neki motociklist, ki mu je čudovito naključje, ali ne vem kaj, rešilo življenje. Oktobra meseca lanskega leta se je peljal s svojim motornim vozilom odnekod domov, pa je nesreča hotela, da je motor zadel v neki tovorni avtomobil, ki se mu je pripeljal nasproti. Pri tem trčenju je dobil poškodbe samo motociklist, ki je brez vsakega upanja, da bi še kdaj okrevljal, obležal sredi ceste nezavesten. Zdravnik, ki so ga takoj poklicali na kraj nesreče, je samo ugotovil smrt, kajti ponesrečenec je ležal na cesti z razbito lobanjo tako, da so izstopili možgani in padli v cestni prah. Nihče od navzočih si ne bi upal izraziti niti najmanjšega upanja, da rana ni smrtno nevarna. Tako je tudi zdravnik odredil samo to, da ponesrečenega vozača pokrijejo s papirjem, ker da je smrt že nastopila, sam pa se je odpeljal.

Naenkrat so radovedneži opazili, da se pod papirjem nekaj premika. V začetku so mislili, da se le veter igra s papirjem. Nekomu od njih pa se je to premikanje le malo preveč čudno zdelo. Privzdignil je papir ter opazil, da ponesrečeni vozač kljub težkim ranam na glavi še vedno kaže znake življenja. Čez kako uro so šele prišli poklicni reševalci, ki so moža odpeljali v bolnišnico. Tam so vsi zdravniki z vso gotovostjo zatrjevali, da ne bo preživel več noči.

Več tednov je ležal ponesrečeni motociklist v nezvesti in ni umrl kljub temu, da so ga zdravniki že pristeli med mrtve ter bili prepričani, da je celo vsaka operacija popolnoma odveč. Šele potem, ko se je končno proti pričakovanju in v veliko začudenje ponesrečenec prebudil iz nezvesti, so zdravniki postali malo bolj pozorni in začeli premišljati, kako bi ga le ohranili pri življenju. Izmislili so se in mu napravili srebrno lobanjo. Mož je bil popolnoma zdrav in niti malo se mu niso kazale posledice njegovega nesrečnega padca.

Pred sodiščem pa je bil sedaj še obsojen na kakih 300 din našega denarja, pogojno, toda še morda radi njegove upornosti, ki jo je pokazal proti zdravniški vedi, pač pa zato, ker ga je sodišče spoznalo za krivega, da je prišlo sploh do karambola.

Dozdevno — verjetno

Za en dan naprej včasih že zadenejo vremenski preroki, pa še v tem jim dosikrat spodleti. Kako naj vedo za cel mesec naprej? Pa se vendar-le najdejo napovedovalci, ki ugibljejo (določiti seveda ne morejo) po vremenu za cele tedne naprej? Za letošnji april nekdo (menda na podlagi 100 letne prakse) takole prorokuje: Prve dni bo oblačno; 8. deževno, vetrovno, hladno; nato sončno in milo. Vreme se bo poslabšalo okrog 7. Potem zopet boljše vreme s premenljivo oblačnostjo. Okrog velike noči v višjih legah nevarnost za slano. Po veliki noči hladni, neprijetni dnevi, vetrovno s padavinami. Posebno neugodno okrog 19. Po kratki spremembi na toplo okrog 25. vetrovno in viharno, krajevno močne padavine. Proti 28. močno spremenljivo, čez dan bolj milo, ponoči hladno, pa zopet urna preemba na toplo...

Tako je prirojena ta napoved, da mora nekaj zadeti. April je pač april s stalnimi menjavami, s toplimi in pustimi dnevi. Rast potrebuje obilo moče, pa tudi sonca. Samo slane in pozebe nas Bog varuj!

»Za« je odgovorilo 44 milijonov Nemcev svojemu voditelju Hitlerju. Slika predstavlja vsakdanji prizor iz volilnega boja

Mrtvi in dva živa

Rognos je gledal predse, bled in zmučen. »Da bi se pokoril,« je dejal. Da bi pretrpel svojo kazen.

To je zvenelo tako, kakor da je že dolgo časa mislil na to. Berger ga je gledal začudeno in mislivo. Potem je zmajal z glavo.

»Kaj bi to koristilo,« je rekel. »Ne verujem v vna-njo pokoro.«

»A v notranjo?«

»To pač. Toda zadeva z njo je že urejena.« Potem je dejal težko, kakor da bi ga njegove lastne besede obteževale: »Sedim tu pred vami in poslušam vaše izpovedi, a nimam občutja, da imam hudodelca pred seboj. Morda vam zveni čudno, toda večkrat me je spreletela misel, da vli vsem tem, kar ste mi bili pripovedovali, ne gre za nas. Kakor da so vse to drugi doživeli.«

Rognos ga je pazno pogledal. Potem je odvrnil svoje oči. »Tako najbrž tudi je,« je dejal.

Sedel je s povešenim pogledom in z rokami na telesu. Berger ga je še nekaj časa gledal, nato je šel obotavljajoč se v smeri proti svojemu zimskega površniku in si ga oblekel. Njegov obraz je pri tem dobil mrščen in bolesten izraz. In precej časa je trajalo, preden je ta teža zdrsnila razenj. Nato je s klobukom v rokah stopil pred Rognosa, ki ga je ves čas gledal resno in skoraj slovesno.

»Tu imate moj zbogom,« mu je rekel. »Tako mi je, kakor pri pogrebu.«

Kakor brez pomoči je majal z glavo. In Rognos je vstal ter mu molče dal svojo roko. Nobeden od obeh ni mogel več spregovoriti. Le roke sta si še stisnili.

Sele, ko je hotel zapreti vrata za seboj, je Berger rekel: »Ne pričakujte me. Končano je. Ne povrnem se več sem.«

7.

Tako je Bergerja že drugič vzelo s seboj valovje dogajanja. Vendar ne tako nenadoma, kakor prvokrat in tudi ne s takimi zunanji vtisi, ki jih človek ni mogel prenesti. Ali pretreslo ga je tudi zdaj in to do mozga. Spominjanje in domišljija sta ga razbičala in razvnela tako, da niti najmanj ni poskusil, da se zadrži. Tekal je globoko v noč po ulicah, napolnjen do roba. To, kar mu je tako določno in tesnobno stalo pred očmi ni bilo Rognosovo dolgo poročilo, ki je bilo kljub vsemu le pretresljiva razlaga dogodka, ki se je zgodil že pred osmimi leti. Ne, to kar se je začelo vanj z isto rodovitnostjo, kakor takrat, ko se je zgodilo, so bile Rognosove besede: »Vem namreč, kdo je Quisthusa ubil.« Pač zato, ker so na mah razložile ves zamotan dogodek. Občutje, ki ga je doživel, ko je bil slišal te besede in ko mu je njihova resničnost počasi in z grozotno določnostjo bila všla, je zatemnilo vsa druga občutja.

Udaril sem ga v obraz, je mislil, in nisem mogel drugače. To je bil edin odgovor, edin, ki sem ga mogel dati in ki me je vsaj malo sprostil. Ali mar nisem imel pravice do njega, četudi je bilo že prepozno in sem ga pozneje obžaloval?

Prekoračil je cesto, ne da bi to opazil. Moj Bog, kaj sem doživel, je zajekalo v njem. Moja velika želja se je izpolnila, vem to, toda ko bi vnaprej vedel, kako, bi si je ne bil nikdar želel. Ravno on! On!

Groza ga je spreletela; zmajeval je z glavo, kakor da bi se mogel rešiti bremena in ga vreči od sebe. Ne, ni šlo, tega se ni mogel otresti. Kar je bilo, je bilo; tisti, ki je hodil po ulici, je bil on sam, oni pa, ki je bil z njim skupaj, je bil Rognos.

Bilo je ob dveh ponoči, ko se je vrnil domov. Ko je stopil v spalnico, je Helena sedela v postelji in ga omočena od napol prebujenosti preplašeno gledala.

»Kaj pa vendar misliš?« ga je vprašala. »Ali mar ne veš, da moraš ob šestih vstati?«

Prikimal ji je pomirjujoče in se začel slaciti, ne da bi jo pogledal.

»Ali se je kaj zgodilo?«

»Zakaj?«

»Ker se mi zdiš tako zmeden?«

»A tako. — Ne, nič ni.«

Mučilo ga je, da je ležala in ga gledala. Takoj mu je bilo lažje, ko je lahko luč ugasnil. Obrnil ji je hrbet in zlezal pod odejo, da bi bil sam s svojim doživljajem.

Tedaj ga je vprašala in njen glas je bil nekam budnejši: »Ali si bil ves večer pri Rognosu?«

»Da, skoraj. Potem pa sem se še malo sprehodil.«

»Ali nisi pomislil na to, da je smešno, tako pozno v noč, ko moraš tako zgodaj vstati.«

»Ne,« je odgovoril nepotprežljivo. »To nikogar nič ne briga. Sploh pa ti lahko rečem, da je zdaj vse končano med nama, če te to kaj tolažil.«

»Končano?«

»Da. Sprejel je službo v inozemstvu.«

Tedaj je vprašala z ljubosumno radovednostjo v glasu: »Ali si zaradi tega tako razburjen?«

»Lahko noč,« je odgovoril in se močneje zaval v odejo.